

Torna menyspreada

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que les *Tres conferències sobre teatre retrospectiu*, de Josep Artís i Balaguer, versen sobre el teatre d'aficionats, la Passió i Josep Robrenyo. Però el llibre recull un quart text, "La Renaixença teatral: Francesc Renart, precursor", prèviament publicat, en dues parts, als números 224 i 225 del setmanari *Mirador*.

Aliments sota sospita

En italià *cibo* pot indicar 'aliment', però quan Umberto Eco escriu "le ricette dei vari cibi" no té sentit parlar de "les receptes dels diversos aliments", com fa la traductora Carme Arenas a l'edició Random House Mondadori d'*El cementiri de Praga*. Cal escriure "les receptes dels diversos plats".

Ressenya breu i extensa

Josep Miquel Sobrer (*La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra*, Galera-da) diu que el dia 11 de novembre del 1934 María Luz Morales va escriure "una breu ressenya" a *La Vanguardia*, l'endemà de l'estrena de *La plaça de Sant Joan*. La "ressenya" de María Luz Morales és una crítica que no és tan extensa com les que escrivia l'anterior crític, Manuel Rodríguez Codolà, però tampoc no es pot qualificar de "breu ressenya", perquè supera els 5.000 caràcters.

La gitanada és una gitanada

El DIEC2 manté el triple error de Fabra en la definició de *gitanada*, "acte propi de gitanos". Primer, perquè no tots els actes propis dels gitanos són gitanades. Segon, perquè sovint els que et fan una gitanada no són gitanos. I tercer, perquè a l'entrada *gitano* hi manca el sentit específic que té el *gitano* de la definició de *gitanada*, "qui obra egoïstament i procurant defraudar els altres", com recull l'Alcover-Moll –i també l'Enciclopèdia–, amb l'exemple "no et fiïs d'aquest, que és molt gitano".

Antoni Martí Monterde reivindica la literatura comparada, marginada per la filologia acadèmica

Antoni Martí Monterde (Torís, Ribera Alta, 1968), professor de teoria de la literatura i literatura comparada a la Universitat de Barcelona, reivindica la seva segona especialitat acadèmica amb el llibre *Un somni europeu. Història intel·lectual de la Literatura Comparada*, que acaba d'editar a la Universitat de València. L'estudiós hi denuncia el magre paper que la literatura comparada té en l'àmbit universitari català, per influència de la filologia espanyola. Resulta incompreensible i preocupant la tradicional resistència catalana i espanyola al comparatisme, diu. La manera de desentendre's o fins i tot entrebancar el desenvolupament del comparatisme a Catalunya li resulta xocant perquè, en la perspectiva catalana, és del tot necessari.

Antoni Martí Monterde edita l'estudi *Un somni europeu. Història intel·lectual de la Literatura Comparada*.

Aquesta resistència catalana no seria tan estranya, comenta Antoni Martí Monterde, si no fos perquè contrasta, i de manera molt cridanera, amb l'actitud del bo i millor de la literatura catalana del segle XX, que sempre ha tingut una vocació, una textura i una definició eminentment europees.

"Resulta inadmissible", conclou, "una diferència tan abismal entre la perspectiva oberta d'una literatura i la mirada tancada dels filòlegs que l'estudien, refractaris fins i tot a la tasca dels estudiosos –excepcionals, però brillants– que desborden aquest encotillament".

El problema, considera el comparatista, és que les filologies de l'estat espanyol s'han caracteritzat per un ancoratge en els postulats metodològics vuitcentistes que la filologia catalana, tan rupturista en unes altres qüestions amb l'espanyola, no ha qüestionat, sinó que ha seguit fil per randa, en el fons gairebé com una manera de reprendre, en clau marxista, Milà i Fontanals.

El llibre, editat per les Publicacions de la Universitat de València, és una història intel·lectual i política de la literatura comparada des dels orígens i precedents al tombant del segle XVIII al XIX fins a la veritable institucionalització del seu camp, en la darrera dècada del segle XIX. És a dir, del pas de la *Weltliteratur* ('literatura universal') goethiana a la literatura comparada, estudiat a través d'un doble moviment: com una investigació històrica i com una interrogació crítica. L'estudiós es qüestiona com i quan el terme *Weltliteratur* és traduït i introduït en les diverses literatures, i quina relació té cada literatura amb aquest concepte, fins arribar a la circulació internacional i institucional de la idea de comparatisme, consolidada a França el 1900.

L'estudiós titula el seu llibre amb la referència al somni europeu perquè considera que la història del comparatisme al·ludeix constantment a la unitat europea, bé com a marc que la inspirava o al qual aspirava, bé com a preocupació prèvia a la dimensió veritablement mundial que suggeria la represa dels ideals romàntics goethians. L'autor pensa precisament que ha escrit un llibre clarament europeïsta, en convertir la història del comparatisme en una manera diferent, problemàtica, d'entendre la història de l'europeïsmes.

Lluís Bonada